

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LAND 50-2011 „OZONO SLUOKSNĮ ARDANČIŲ MEDŽIAGŲ TVARKYMO
REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO**

2011 m. liepos 1 d. Nr. D1-542
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. 565 „Dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų nuostatų įgyvendinimo“ (Žin., 2011, Nr. [61-2892](#)) 4.1 punktu ir siekdamas užtikrinti tinkamą 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL 2009 L 286, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugpjūčio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 744/2010 (OL 2010 L 218, p. 2) (toliau – Reglamentas), nuostatų taikymą:

1. Tvirtinu LAND 50-2011 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ (pridedama).

2. Pripažįstu netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymą Nr. D1-206 „Dėl LAND 50-2004 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 338 „Dėl LAND 50-2003 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ (Žin., 2004, Nr. [69-2437](#));

2.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymą Nr. D1-463 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. D1-206 „Dėl LAND 50-2004 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 338 „Dėl LAND 50-2003 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. [111-4250](#));

2.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. birželio 27 d. įsakymą Nr. D1-365 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. D1-206 „Dėl LAND 50-2004 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 338 „Dėl LAND 50-2003 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. [74-2947](#));

2.4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. lapkričio 25 d. įsakymą Nr. D1-622 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. D1-206 „Dėl LAND 50-2004 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 338 „Dėl LAND 50-2003 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. [140-5575](#));

2.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 25 d. įsakymą Nr. D1-61 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. D1-206 „Dėl LAND 50-2004 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymo Nr. 338 „Dėl LAND 50-2003 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. [15-725](#)).

3. P a v e d u:

3.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams pagal kompetenciją kontroliuoti Reglamento ir šio įsakymo reikalavimų

vykdymą;

3.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams kiekvienais metais iki kovo 31 d. teikti Aplinkos ministerijai informaciją apie praėjusiais metais atliktus Reglamento ir šio įsakymo reikalavimų vykdymo planinius ir neplaninius įmonių patikrinimus, nurodant patikrintų įmonių skaičių, kriterijus, kuriais vadovaujantis buvo išrinktos įmonės tikrinimui, taip pat apie patikrinimų rezultatus, nurodant nustatytų pažeidimų esmę ir paskirtą nuobaudą;

3.3. aplinkos viceministrui Aleksandrui Spruogiui užtikrinti šiuo įsakymu patvirtinto LAND 50–2011 8, 9, 10, 16, 17, 19, 23 punktų ir 22 punkto pirmos pastraipos nuostatų vykdymą ir kontrolę.

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2011 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. D1-542

OZONO SLUOKSNĮ ARDANČIŲ MEDŽIAGŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI LAND 50-2011

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinis dokumentas LAND 50-2011 „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimai“ (toliau – LAND) skirtas užtikrinti tinkamą 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL 2009 L 286, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugpjūčio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 744/2010 (OL 2010 L 218, p. 2) (toliau – Reglamentas), nuostatų taikymą įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 18 d. nutarimą Nr. 565 „Dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų nuostatų įgyvendinimo“ (Žin., 2011, Nr. [61-2892](#)) (toliau – Nutarimas). LAND nuostatos taikomos nepažeidžiant Reglamento reikalavimų.

2. LAND taikomas kartu su Reglamente įgyvendinamųjų teisės aktų, 1987 m. Monrealio protokolo dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (Žin., 1998, Nr. [23-571](#)) nuostatomis, kurios taikomos tiesiogiai.

3. LAND vartojamos sąvokos atitinka Reglamentą.

II. REGLAMENTE NUSTATYTŲ IŠIMČIŲ TAIKYMAS

4. Nepažeidžiant Reglamento reikalavimų, išimties tvarka gali būti leista:

4.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu LAND 5–10, 20 punktuose nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje gaminti kontroliuojamas medžiagas laboratorijos ir analizės reikmėms pagal Reglamento 10 straipsnio 2 dalies, 11 straipsnio 2 dalies, 14 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimus ir atsižvelgiant į Monrealio protokolo nuostatas;

4.2. Europos Komisijos (toliau – Komisijos) sprendimu Reglamento 25 straipsnio 2 dalies ir LAND nustatyta tvarka:

4.2.1. naudoti ir (ar) tiekti rinkai hidrochlorfluorangliavandenilius (HCFC), produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC arba kurių veikimas nuo jų priklauso pagal Reglamento 11 straipsnio 8 dalį ir LAND 11, 14–20 punktus;

4.2.2. naudoti halonus būtiniausioms reikmėms po Reglamento VI priede nustatytų galutinių naujų naudojimo atvejų nutraukimo datų ir veikiančių naudojimo atvejų veikimo pabaigos datų pagal Reglamento 13 straipsnio 4 dalį ir LAND 12, 14–20 punktus;

4.2.3. eksportuoti produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC, pagal Reglamento 17 straipsnio 3 dalį ir LAND 13, 14–20 punktus;

4.3. Komisijai leidus, naudoti metilbromidą paskelbus ekstremalią situaciją atsižvelgiant į Reglamento 12 straipsnio 3 dalies reikalavimus LAND 14, 21–23 punktuose nustatyta tvarka.

5. Įmonės, norinčios išimties tvarka Lietuvos Respublikos teritorijoje gaminti kontroliuojamas medžiagas laboratorijos ir analizės reikmėms, kad įvykdytų prašymus kitų įmonių, kurioms Komisija išdavė licencijas pagal Reglamento 10 straipsnio 1 dalį, arba kai joms perduodamos kitų valstybių narių gamintojų teisės gaminti kontroliuojamas medžiagas taikant Reglamento 14 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas dėl teisių perdavimo ir gamybos racionalizavimo, kreipiasi į Aplinkos ministeriją ir teikia prašymą dėl išimties gaminti kontroliuojamas medžiagas taikymo.

Prašyme nurodoma informacija, nustatyta LAND 1 priedo 1 punkte.

6. Kartu su 5 punkte nurodytu prašymu dėl išimties gaminti kontroliuojamas medžiagas teikiami dokumentai:

6.1. iš Komisijos gautas patvirtinimas, kad kita įmonė, turinti kontroliuojamų medžiagų metinę gamybos ar importo kvotą, jos dalį perdavė Lietuvos Respublikos gamintojui arba kad kitoje valstybėje narėje esantis gamintojas perdavė dalį Komisijos leidžiamo gaminti kontroliuojamų medžiagų kiekio arba visą kiekį gamintojui, vykdančiam veiklą Lietuvos Respublikoje;

6.2. jei perduodamos teisės gaminti kontroliuojamas medžiagas iš kitos valstybės narės gamintojo Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančiam gamintojui, atitinkamos valstybės narės sutikimas, kad jos teritorijoje veikiantis gamintojas perduotų visas arba dalį teisių gaminti kontroliuojamas medžiagas Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančiam gamintojui; sutikime taip pat nurodomas perduodamų gaminti medžiagų kiekis ir laikotarpis, kuriam teisės gaminti perduodamos.

7. Aplinkos ministerija, rengdama sprendimą dėl išimties gaminti kontroliuojamas medžiagas suteikimo, jei būtina, konsultuojasi su Komisija, Monrealio protokolo Ozono sekretoriatu, Ūkio, Sveikatos apsaugos ministerijomis ir kitomis valstybės institucijomis. Prireikus, Aplinkos ministerija gali prašyti įmonę pateikti papildomą informaciją, kiekvienu atveju atskirai nustatydamą tokios informacijos pateikimo terminus, priklausomai nuo reikalaujamos informacijos prieinamumo ir sudėtingumo.

8. Gavusi visą 5 ir 6 punktuose nurodytą informaciją, taip pat 7 punkte nurodytą papildomą informaciją, Aplinkos ministerija per 30 dienų nuo visos būtinos informacijos gavimo datos parengia sprendimo projektą dėl išimties gaminti kontroliuojamas medžiagas suteikimo.

9. Teigiamo sprendimo atveju Aplinkos ministerija per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje informuoja Komisiją apie savo ketinimą suteikti išimtį gaminti kontroliuojamas medžiagas pagal Reglamento 10 straipsnio 2 dalies ir 11 straipsnio 2 dalies nuostatas.

Gavusi atsakymą iš Komisijos, bet ne daugiau kaip per 15 darbo dienų nuo rašto Komisijai išsiuntimo datos, Aplinkos ministerija raštu informuoja įmonę apie priimtą sprendimą.

10. Jei, vadovaudamasi Reglamento ir Monrealio protokolo nuostatomis, Aplinkos ministerija priėmė sprendimą neleisti įmonei išimties tvarka gaminti kontroliuojamas medžiagas, ji apie tai raštu informuoja prašymą pateikusią įmonę 8 punkte nustatytais terminiais.

11. Įmonės, norinčios išimties tvarka pagal Reglamento 11 straipsnio 8 dalies nuostatas naudoti ir (ar) tiekti rinkai HCFC, produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC arba kurių veikimas nuo jų priklauso, teikia Aplinkos ministerijai išimties taikymo prašymą, atitinkamą techninę ir kitokią reikiamą informaciją ir dokumentus, įrodančius, kad konkrečiu HCFC naudojimo atveju nėra ekonomiškai ir techniškai tinkamų pakaitalų (alternatyvių medžiagų ar technologijų) arba žinomi pakaitalai negali būti naudojami, nurodant pagrindžiančias priežastis (technines, ekonomines, kitas) ir argumentus.

Įmonės prašyme ir kartu pateiktuose dokumentuose turi būti LAND 1 priedo 2 punkte nurodyta informacija.

12. Jei nėra techniškai įgyvendinamų ir ekonomiškai pagrįstų alternatyvų, įmonė gali prašyti Aplinkos ministeriją leisti naudoti halonus būtiniausioms reikmėms po Reglamento VI priede nustatytų galutinių naujų naudojimo atvejų nutraukimo datų ir veikiančių naudojimo atvejų veikimo pabaigos datų. Įmonė teikia Aplinkos ministerijai išimties taikymo prašymą, atitinkamą techninę ir kitokią reikiamą informaciją ir dokumentus, įrodančius, kad konkrečiu halonų naudojimo atveju nėra ekonomiškai ir techniškai tinkamų pakaitalų (alternatyvių medžiagų ar technologijų) arba žinomi pakaitalai negali būti naudojami, nurodant pagrindžiančias priežastis (technines, ekonomines, kitas) ir argumentus.

Įmonės prašyme ir kartu pateiktuose kituose dokumentuose turi būti LAND 1 priedo 3

punkte nurodyta informacija.

13. Pasinaudoti išimtimi pagal Reglamento 17 straipsnio 3 dalį eksportuoti produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC, Aplinkos ministerijai pateikiamas prašymas ir dokumentai, įrodantys, kad atsižvelgiant į konkrečios prekės ekonominę vertę ir likusį eksploatavimo laiką jos eksporto uždraudimas sudarytų neproporcingai didelę našta.

Įmonės prašyme ir kartu pateiktuose kituose dokumentuose turi būti LAND 1 priedo 4 punkte nurodyta informacija.

14. Informacija, nurodyta 11, 12, 13 ir 21 punktuose, teikiama lietuvių kalba kartu su vertimu į anglų kalbą. Jei Komisija parengė prašymų dėl išimčių taikymo formas, jos naudojamos teikiant informaciją Aplinkos ministerijai. Atitinkamos formos skelbiamos Aplinkos ministerijos tinklalapyje <http://www.am.lt>.

15. Rengdama Komisijai prašymą dėl išimties pagal Reglamento 11 straipsnio 8 dalį, 13 straipsnio 4 dalį ir 17 straipsnio 3 dalį suteikimo Aplinkos ministerija konsultuojasi, jei būtina, su valstybės institucijomis Nutarimu nustatyta tvarka, kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis, Komisija, Monrealio protokolo Ozono sekretoriatu. Prireikus, Aplinkos ministerija gali prašyti įmonę pateikti papildomą informaciją, kiekvienu atveju nustatydama tokios informacijos pateikimo terminą, priklausomai nuo reikalaujamos informacijos prieinamumo ir sudėtingumo.

16. Gavusi visą 11, 12 ar 13 punktuose nurodytą informaciją, taip pat papildomą 15 punkte nurodytą informaciją, Aplinkos ministerija per 30 dienų nuo visos būtinos informacijos gavimo datos nustato, ar įmonės prašymas yra tinkamas teikti Komisijai, t. y. įmonės prašymas atitinka Reglamento reikalavimus dėl išimties taikymo.

17. Jei nagrinėjant įmonės prašymą dėl išimties taikymo prieinama išvados, kad įmonės prašymas atitinka Reglamento, Monrealio protokolo ir jo Šalių susitikimų sprendimų nustatytus reikalavimus, Aplinkos ministerija parengia prašymą Komisijai ir siunčia jį per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje.

Jeigu įmonės prašymas dėl išimties taikymo neatitinka Reglamento, Monrealio protokolo ir jo Šalių susitikimų sprendimų nustatytų reikalavimų ir kriterijų, Aplinkos ministerija raštu informuoja prašymą pateikusią įmonę per 30 dienų nuo visų reikalaujamų dokumentų gavimo datos, kad išimtis negali būti taikoma.

18. Įmonės atstovas dalyvauja svarstant ir pristato prašymą dėl išimties taikymo Reglamento 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Įmonė teikia visą valstybių narių ir Komisijos prašomą papildomą informaciją, reikalingą Komisijos sprendimui dėl išimties taikymo priimti.

19. Per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje gavusi Komisijos sprendimą dėl išimties taikymo, Aplinkos ministerija raštu informuoja įmonę apie Komisijos sprendimą per 5 darbo dienas.

20. Jeigu įmonė nepateikė visos būtinos su prašymu arba papildomai prašomos informacijos nustatytais terminais pagal LAND 7 ar 15 punktus, jos prašymas dėl išimties taikymo nenagrinėjamas.

21. Jei šalyje ar atskirame jos regione Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka paskelbta ekstremali situacija dėl nenumatyto tam tikrų kenkėjų masinio atsiradimo ar ligų protrūkio, atsižvelgiant į Reglamento 12 straipsnio 3 dalies nuostatas gali būti leidžiama laikinai naudoti metilbromido ribotą kiekį Reglamento nustatytais sąlygomis, nepažeidžiant augalų apsaugos priemonių ir biocidų tiekimą rinkai ir naudojimą reglamentuojančių teisės aktų. Tokiu atveju Aplinkos ministerijai turi būti pateiktas prašymas dėl metilbromido naudojimo išimties tvarka ir augalų, gyvūnų, aplinkos, sveikatos apsaugos ar kitos atsakingos institucijos raštas, patvirtinantis, kad konkrečioje ekstremalioje situacijoje būtina naudoti metilbromidą.

Šio punkto pirmoje pastraipoje nurodytame prašyme pateikiama LAND 1 priedo 5 punkte nurodyta informacija.

22. Per 3 darbo dienas Aplinkos ministerija parengia prašymą dėl metilbromido

naudojimo ekstremalioje situacijoje ir per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje teikia jį Komisijai.

Pateikusi prašymą dėl metilbromido naudojimo ekstremalioje situacijoje, įmonė teikia visą reikalingą papildomą informaciją Komisijai pareikalavus.

23. Per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje gavusi Komisijos leidimą naudoti metilbromidą ekstremalioje situacijoje, Aplinkos ministerija raštu informuoja įmonę per 3 darbo dienas.

III. REIKALAVIMAI ĮMONĖMS, KURIOMS LEIDŽIAMA SAUGOTI HALONUS

24. Saugoti halonus ar turėti halonų atsargų leidžiama tik būtiniausiems naudojimui atvejams ir tik nurodytoms 24.1–24.3 punktuose įmonėms:

24.1. kurios naudoja halonų turinčią gaisro gesinimo įrangą (gaisro gesinimo sistemas ir gesintuvus) Reglamento VI priede nurodytais atvejais, nepažeidžiant nustatytų naujų naudojimo atvejų nutraukimo ir veikiančių naudojimo atvejų veikimo pabaigos datų, arba kurioms išimties tvarka, taikant Reglamento 13 straipsnio 4 dalies ir LAND 12, 14–20 punktų nuostatas, leista naudoti halonus būtiniausioms reikmėms po Reglamento VI priede nustatytų datų, jei šiame punkte nurodytos įmonės teikia kasmetinę informaciją apie halonų naudojimą būtiniausioms reikmėms ir duomenis apie turimą įrangą pagal Duomenų apie fluorintas šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir ozono sluoksnį ardančias medžiagas teikimo, surinkimo ir tvarkymo, šių dujų ar medžiagų turinčios įrangos ar sistemų apskaitos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-12 (Žin., 2010, Nr. [5-200](#)) (toliau – Duomenų teikimo ir apskaitos tvarkos aprašas);

24.2. kurios montuoja, tikrina, atlieka techninę priežiūrą ir remontą ar išmontuoja būtiniausiais atvejais naudojamos halonų turinčios gaisro gesinimo įrangos dalis, kuriose yra ar gali būti halonų, ar kurių funkcionavimas turi įtakos halonų išsiskyrimui į aplinką, jei šiame punkte nurodytų įmonių darbuotojai atitinka kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus Nutarime ir LAND 25, 27 punkte, taip pat vykdydamos Duomenų teikimo ir apskaitos tvarkos aprašo reikalavimus teikia ataskaitas apie halonų sunaudojimą ir, jei tokia veikla vykdoma, apie surinkimą iš įrangos, recirkuliavimą, regeneravimą, perdavimą pavojingų atliekų tvarkytojams arba sunaikinimui;

24.3. kurios surenka iš kitų įmonių halonus recirkuliavimui, regeneravimui arba tolesniam sunaikinimui (jei neįmanoma atkurti halonų tinkamą kokybę juos recirkuluojant ar regeneruojant), taip pat kurios recirkuliuoja, regeneruoja ar naikina halonus ir halonų turinčią įrangą pagal Reglamento 22 straipsnio reikalavimus, jei šiame punkte nurodytos įmonės turi kvalifikuotą personalą, atitinkantį Nutarimo ir LAND 25, 27 punkte nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, taip pat jei vykdydamos Duomenų teikimo ir apskaitos tvarkos aprašo reikalavimus, teikia ataskaitas apie halonų tvarkymą ir atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. [61-1726](#); 2002, Nr. 72-3016), jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus, nustatytus pavojingų atliekų tvarkytojams;

24.4. importuojančioms ir eksportuojančioms halonus Reglamento 15, 16, 17 ir 18 straipsnių nustatyta tvarka, jei šiame punkte nurodytos įmonės iš anksto Komisijos nustatyta tvarka užsiregistravo Reglamento 18 straipsnyje nurodytoje elektroninėje licencijavimo sistemoje ir jų importo ir eksporto metines deklaracijas Komisija priėmė, jei šios įmonės teikia metines ataskaitas pagal Reglamento 27 straipsnio reikalavimus.

VI. KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI DIRBANTIEMS SU ĮRANGA IR MEDŽIAGOMIS

25. Juridinių asmenų darbuotojai ir individualiai dirbantys asmenys (toliau – darbuotojai), dirbantys su turinčia kontroliuojamų medžiagų įranga, atliekantys jos techninę priežiūrą, remontą, montavimą ir išmontavimą, kontroliuojamų medžiagų surinkimą iš šios

įrangos ar sistemų, privalo turėti patirties ir žinių apie įrangos (ar sistemų) funkcionavimą, žinoti darbo procedūras ir priemones, kurios užtikrina saugų aplinkai kontroliuojamų medžiagų tvarkymą ir užkerta kelią šių medžiagų išmetimui į aplinką.

Įmonės vadovas arba jo įgaliotas asmuo, taip pat individualiai dirbantis asmuo užtikrina, kad šio punkto pirmojoje pastraipoje ir 26, 27, 28 punktuose išvardintus darbus atliktų tinkamai apmokyti ar instruktuoti darbuotojai. Kontrolę vykdančių įgaliotų institucijų atstovams pareikalavus, pateikiami dokumentai, įrodantys, kad darbuotojas tinkamai apmokytas arba instruktutas.

26. Darbuotojai, atliekantys šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangos, kurioje yra arba gali būti kontroliuojamų medžiagų, tikrinimą dėl nuotėkio, techninę priežiūrą, remontą, tokios įrangos išmontavimą, privalo atitikti kvalifikacinius reikalavimus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 10 d. nutarimą Nr. 695 „Dėl kvalifikacinių reikalavimų darbuotojams, aptarnaujantiems, remontuojantiems, tikrinantiems ir išmontuojantiems ozono sluoksnį ardančių medžiagų turinčią šaldymo ir oro kondicionavimo įrangą, šiluminius siurblius“ (Žin., 2006, Nr. [77-3004](#)):

26.1. darbuotojų, atliekančių 26.1.1–26.1.4 punktuose išvardintus darbus, kvalifikacija turi atitikti reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. vasario 1 d. įsakyme Nr. D1-78/ISAK-152/A1-30 „Dėl kvalifikacinių reikalavimų darbuotojams, aptarnaujantiems, remontuojantiems, tikrinantiems ir išmontuojantiems ozono sluoksnį ardančių medžiagų turinčią šaldymo ir oro kondicionavimo įrangą, šiluminius siurblius, patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [19-744](#)). Šie darbuotojai turi turėti minėtame įsakyme reikalaujamą kvalifikaciją patvirtinantį pažymėjimą:

26.1.1. atliekantys techninę priežiūrą ir (arba) remontuojantys mobiliąją ir (arba) stacionariąją šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangą, turinčią kontroliuojamų medžiagų;

26.1.2. atliekantys stacionariosios šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangos, turinčios 3 kg ir daugiau kontroliuojamų medžiagų šaldymo skysčio (dujų), kasmetinę patikrą dėl šaldymo skysčio (dujų) nuotėkio pagal Reglamento 23 straipsnį;

26.1.3. surenkantys ir (arba) recirkuliuojantys kontroliuojamas medžiagas stacionariosios ir mobiliosios šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangos remonto metu, išmontuojantys kontroliuojamų medžiagų turinčią šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangą, išskyrus LAND 26.2 ir 26.2¹ punktuose nurodytus atvejus;

26.1.4. vadovaujantys turinčios kontroliuojamų medžiagų šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangos, darbams, išvardytiems 26.1–26.3 punktuose;

26.2. (reikalavimas taikomas iki 2011 m. gruodžio 31 d.) LAND 26.2.1–26.2.5 punktuose nurodyti kontroliuojamų medžiagų atliekas tvarkantys darbuotojai atestuojami pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 12 straipsnį, Pavojingas atliekas tvarkančių įmonių darbuotojams taikomus kvalifikacinius reikalavimus ir atestavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 684 (Žin., 2004, Nr. [18-552](#); 2007, Nr. [40-1502](#)), ir privalo turėti atitinkamą kvalifikaciją patvirtinantį atestatą:

26.2.1. išmontuojantys seną arba netinkamą naudoti kontroliuojamų medžiagų turinčią mobiliąją ir stacionariąją šaldymo, oro kondicionavimo ir šilumos siurblių įrangą;

26.2.2. surenkantys iš įrangos netinkamas ar draudžiamas naudoti kontroliuojamas medžiagas;

26.2.3. surenkantys iš kitų įmonių surinktas iš įrangos kontroliuojamas medžiagas, vykdantys kontroliuojamų medžiagų recirkuliaciją, regeneraciją arba jas saugantys, kad jos bus perduotos sunaikinimui pagal Reglamento 22 straipsnio reikalavimus;

26.2.4. kitaip, nei nurodyta 26.2.1–26.2.3 punktuose, tvarkantys kontroliuojamų medžiagų atliekas;

26.2.5. vadovaujantys 26.2.1–26.2.4 punktuose išvardintiems darbams;

26.2¹. (reikalavimas taikomas nuo 2012 m. sausio 1 d.) kontroliuojamų medžiagų atliekas

tvarkančių įmonių, vykdančių 26.2.1–26.2.4 punktuose nurodytą veiklą, darbuotojų kompetencija turi atitikti Atliekų tvarkymo įstatymo 11¹ straipsnio reikalavimus, taikomus už pavojingų atliekų surinkimą, vežimą, laikymą ir apdorojimą atsakingiems įmonių darbuotojams.

27. Darbuotojų, kurie montuoja, tikrina, atlieka techninę priežiūrą ir remontą ar išmontuoja kontroliuojamų medžiagų turinčią gaisro gesinimo įrangą (gaisro gesinimo sistemas ir gesintuvus) ir kurių veikla gali turėti įtakos kontroliuojamų medžiagų išsiskyrimui iš įrangos, kurie surenka kontroliuojamas medžiagas iš šiame punkte nurodytos įrangos ir (arba) recirkuluoja surinktas kontroliuojamas medžiagas, turi turėti LAND 2 priede nustatytas žinias ir įgūdžius, išskyrus Nutarime nurodytus atvejus.

28. Darbuotojai, kurie surenka iš įrangos, išmontuoja kontroliuojamų medžiagų tirpiklių turinčią įrangą ir tvarko surinktų medžiagų, išmontuotos įrangos atliekas, turi atitikti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatytus reikalavimus pavojingas atliekas tvarkančių įmonių darbuotojams.

V. KONTROLIUOJAMŲ MEDŽIAGŲ, JŲ TURINČIOS ĮRANGOS IR PRODUKTŲ ŽENKLINIMAS

29. Nepažeidžiant Reglamento reikalavimų, Lietuvos rinkai tiekiamos kontroliuojamos medžiagos ženklinamos lietuvių kalba pagal Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo (Žin., 2000, Nr. [36-987](#); 2008, Nr. [76-3000](#)), Reglamento 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 3 dalies, 10 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir atsižvelgiant Reglamento 11 straipsnio 7 dalies nuostatas. Kontroliuojamų medžiagų etiketėse papildomai turi būti tokie žodžiai ar frazės:

29.1. „šią medžiagą galima naudoti tik kaip žaliavą“ – skirtų naudoti pagal Reglamento 7 straipsnio reikalavimus;

29.2. „šią medžiagą galima naudoti tik kaip technologijos agentą“ – skirtų naudoti pagal Reglamento 8 straipsnio reikalavimus;

29.3. „šią medžiagą galima naudoti tik laboratorijų ir analizės reikmėms“ – skirtų naudoti pagal Reglamento 10 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio 2 dalies reikalavimus;

29.4. užrašas „surinkta iš įrangos“, „recirkuluota“ ar „regeneruota“ turi būti atitinkamos rūšies medžiagos ženklinimo etiketėje atsižvelgiant į Reglamento 11 straipsnio 7 dalies nuostatas.

30. Atsižvelgiant į Reglamento 11 straipsnio 6 dalies nuostatas, įmonės šaldymo, oro kondicionavimo ir šilumos siurblių įranga gerai matomoje vietoje turi būti ženklinama neišdildomai, ilgai išliekančiu (kol įranga naudojama) užrašu:

„pavojinga;

pavojinga ozono sluoksniui;

saugoti, kad šaldymo skystis nepatektų į aplinką;

įrangos šaldymo skystį (dujas) šalinti kaip pavojingą atlieką.“

VI. KONTROLIUOJAMŲ MEDŽIAGŲ SURINKIMO IŠ ĮRANGOS, RECIRKULIAVIMO, REGENERAVIMO IR IŠMETIMŲ Į APLINKĄ PREVENCIJOS IR MAŽINIMO PRIEMONĖS

31. Už Reglamento 22 straipsnio 1 dalies reikalavimo surinkti kontroliuojamas medžiagas iš šaldymo ir oro kondicionavimo įrangos (išskyrus gyventojų buitinius šaldytuvus, šaldiklius ir lengvuosiuose automobiliuose esančią oro kondicionavimo įrangą, kuriai taikomos 35 punkto nuostatos), šilumos siurblių, tirpiklių turinčios įrangos, gaisro gesinimo įrangos (sistemų, gesintuvų ir kt.) vykdymą atsako įmonė, turinti įgaliojimų užtikrinti įrangos ir sistemų, kurioms taikomas Reglamentas ir LAND, tinkamą techninį veikimą (toliau – Operatorius). Operatorius privalo turėti ir pateikti kontroliuojančių valstybės institucijų atstovams pareikalavus dokumentus, patvirtinančius surinktų iš įrangos

kontroliuojamų medžiagų perdavimą kitai įmonei saugoti, panaudoti nepažeidžiant Reglamento, LAND ir atliekų tvarkymo reikalavimų ar sunaikinti. Šiuose dokumentuose privaloma informacija: perduotų medžiagų pavadinimas, kiekis, medžiagas priėmusios įmonės pavadinimas, adresas, ryšio duomenys, perdavimo data.

32. Draudžiama eksploatuoti įrangą, turinčią gedimų, dėl kurių kontroliuojamos medžiagos gali patekti į aplinką. Turinčios kontroliuojamų medžiagų įrangos Operatorius užtikrina, kad tokie gedimai būtų nedelsiant šalinami.

33. Turi būti imamasi visų techniniu ir ekonominiu požiūriu įmanomų priemonių išvengti ar iki minimumo sumažinti (jei išvengti techniškai neįmanoma) kontroliuojamų medžiagų patekimą į aplinką iš nenaudojamos įrangos, įskaitant nurodytas:

33.1. laikinai nenaudojama (neeksploatuojama) stacionari šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įranga, gaisro gesinimo sistemos kasmet tikrinamos dėl šaldymo ar gaisro gesinimo skysčio (dujų) nuotėkio pagal Reglamento 23 straipsnio 2 dalies, LAND 39.5 ir 41 punktų reikalavimus;

33.2. nenaudojama dėl susidėvėjimo, netinkama ar draudžiama naudoti, nereikalinga įranga turi būti išmontuojama pagal Reglamento 22 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

34. Draudžiama išmontuoti LAND 31 punkte nurodytą įrangą, buitinius šaldytuvus ir šaldiklius, lengvųjų automobilių oro kondicionavimo įrangą, šalinti sąvartynuose šią įrangą ir gaminius, taip pat šaldymo įrangos izoliacinius putplasčius, pagamintus naudojant kontroliuojamas medžiagas, nesurinkus prieš tai juose esančių kontroliuojamų medžiagų. Kontroliuojamas medžiagas išleisti į aplinką draudžiama.

35. Atliekos, susidarančios iš netinkamų naudoti gyventojų šaldytuvų ar šaldiklių ir kitų gyventojų naudojamų produktų ar gaminių, kurių surinkimą pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnį organizuoja savivaldybės, tvarkomos taip, kad kontroliuojamos medžiagos nepatektų į aplinką.

Lengvuosiuose automobiliuose esanti oro kondicionavimo įranga tvarkoma pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 710 „Dėl Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [50-1676](#)) reikalavimus.

36. Atliekant įrangos techninę priežiūrą, remontą ar įrangos išmontavimo darbus, kontroliuojamos medžiagos turi būti surenkamos taip, kad būtų iki minimumo sumažinti netyčiniai išmetimai į aplinką. Už saugų kontroliuojamų medžiagų surinkimą iš įrangos atsako įmonė, atliekanti tokį surinkimą.

37. Surinktos iš įrangos, recirkuliuotos ar regeneruotos kontroliuojamos medžiagos gali būti pakartotinai naudojamos nepažeidžiant Reglamento, LAND II skyriaus nuostatų ir pavojingų atliekų tvarkymo reikalavimų.

38. Atliekamos, nereikalingos, netinkamos naudoti, uždraustos tiekti rinkai ir (ar) naudoti surinktos iš įrangos ar produktų, recirkuliuotos ar regeneruotos kontroliuojamos medžiagos, netinkami ar uždrausti tiekti rinkai ar naudoti produktai, įranga ir gaminiai, turintys kontroliuojamų medžiagų, turi būti tvarkomi nepažeidžiant Atliekų tvarkymo įstatymo, Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 (Žin., 1999, Nr. 63-2065; 2011, Nr. 57-2721), Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo taisyklių, Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų 2004 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-481 (Žin., 2004, Nr. 141-5168; 2005, Nr. 102-3793), kitų pavojingų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Kontroliuojamos medžiagos, įranga ar produktai kartu su medžiagomis sunaikinami pagal Reglamento 22 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimus.

39. Šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangos, gaisro gesinimo ar priešgaisrinių sistemų, kuriose yra 3 kg ir daugiau šaldymo ar gaisro gesinimo skysčio (dujų), Operatoriai užtikrina, kad:

39.1. tokia įranga būtų įskaitomai lietuvių kalba paženklinta pagal 30 punkto reikalavimus;

39.2. prie tokios stacionarios įrangos, užpildytos kontroliuojamomis medžiagomis, būtų išsamios, suprantamos eksploataavimo ir priežiūros instrukcijos lietuvių kalba su nurodymais, kaip elgtis siekiant išvengti kontroliuojamų medžiagų išmetimų į aplinką;

39.3. įranga būtų naudojama pagal eksploatacijos ir priežiūros instrukcijas, remontuojama ir tvarkoma taip, kad būtų garantuojama pakankama aplinkos apsauga, kiek įmanoma mažinant šaldymo ar gaisro gesinimo skysčio (dujų) išmetimą į aplinką;

39.4. kiekviena įranga, užpildyta kontroliuojamomis medžiagomis, turėtų žurnalą (pasą), kuriame būtų rašomas įrangos pavadinimas, modelis, šaldymo ar gaisro gesinimo skysčio (dujų) pavadinimas ir kiekis, pagal Reglamento 23 straipsnio 3 dalies reikalavimus informacija apie įrangos papildymą šaldymo ar gaisro gesinimo skysčiu (dujomis), jos remontą ir patikrinimą, kita informacija, nurodyta LAND 3 priede. Jeigu gamintojo techninėje specifikacijoje arba įrangos etiketėje nenurodytas įrangoje esančių kontroliuojamų medžiagų pavadinimas ir kiekis, Operatorius užtikrina, kad kvalifikuoti darbuotojai nustatytų, kokių ir kiek medžiagų yra įrangoje. Šiame punkte nurodyta įrangos žurnalo (paso) informacija teikiama Aplinkos ministerijai ar Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams pareikalavus;

39.5. įranga būtų kasmet tikrinama dėl nuotėkio, kaip nustatyta Reglamento 23 straipsnio 2 dalyje, ir tokį patikrinimą atliktų darbuotojai, kurių kvalifikacija atitinka Nutarimo ir LAND 26 ar 27 punktų reikalavimus.

40. 39 punkto reikalavimai netaikomi Operatoriams įrangos su hermetiškai užsandarintomis sistemomis, kurios atitinkamai pažymėtos ir kuriose yra mažiau nei 6 kg kontroliuojamų medžiagų.

41. Pagal Reglamento 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus šaldymo, oro kondicionavimo šilumos siurblių įrangos kasmetinė patikra dėl nuotėkio vykdoma laikantis standartinių tikrinimo reikalavimų, nustatytų LAND 3 priede.

Siekiant užtikrinti remonto efektyvumą, įranga pakartotinai tikrinama dėl galimo nuotėkio praėjus mėnesiui po nutekėjimo pašalinimo.

42. Halonų turinčios gaisro gesinimo sistemų ir gesintuvų naudotojai imasi ekonomiškai ir techniškai įmanomų priemonių sumažinti priklausomybę nuo halono, kur tai įmanoma pakeičiant gesintuvus su halonais ar halonus sistemose kitomis medžiagomis, pasižyminčiomis mažesniu neigiamu poveikiu aplinkai ir žmogaus sveikatai.

43. Įmonės, kurios išmontuoja halonus turinčias sistemas arba jas pritaiko kitai gaisro gesinimo medžiagai, privalo turėti dokumentus, patvirtinančius halonų perdavimą saugojimui arba sunaikinimui, ir juos pateikti kontroliuojančių valstybės institucijų atstovams pareikalavus.

VII. ATASKAITŲ PATEIKIMAS

44. Įmonės, kurios importuoja, eksportuoja, gamina, įveža į Lietuvos Respubliką, išveža iš Lietuvos Respublikos, naudoja, surenka iš produktų ir įrangos, recirkuliuoja, regeneruoja kontroliuojamas medžiagas, sunaikina šias medžiagas ir jas turinčią įrangą ir produktus, teikia ataskaitas Reglamento 27 straipsnio ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 7 d. įsakyme Nr. D1-12 „Dėl Duomenų apie fluorintas šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir ozono sluoksnį ardančias medžiagas teikimo, surinkimo ir tvarkymo, šių dujų ar medžiagų turinčios įrangos ir sistemų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [5-200](#)) nustatyta tvarka.

PRAŠYMŲ DĖL IŠIMTIES TAIKYMO TURINYS

1. Prašymo išimties tvarka gaminti kontroliuojamas medžiagas, teikiamo pagal LAND 5 punktą, turinys:

1.1. įmonės pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

1.2. asmens, paskirto bendrauti su Aplinkos ministerija ir Komisija išimties taikymo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

1.3. Reglamento straipsnis, pagal kurį prašoma išimtis;

1.4. jei žinomos, priežastys, dėl kurių kitose valstybėse narėse esantys gamintojai negali pagaminti prašomo kiekio kontroliuojamų medžiagų ir dėl kurių būtina organizuoti ir pradėti kontroliuojamų medžiagų gamybą Lietuvos Respublikos teritorijoje;

1.5. įmonės, kuri prašo Lietuvos teritorijoje veikiančią įmonę pagaminti kontroliuojamų medžiagų pagal jai Komisijos išduotą licenciją pagal Reglamento 10 straipsnio 1 dalį, arba gamintojo, kuris perduoda dalį savo teisių arba visas teises gaminti kontroliuojamas medžiagas taikant Reglamento 14 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, pavadinimas, kodas, adresas telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas) asmens, paskirto bendrauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Komisija gamybos teisių perdavimo klausimais;

1.6. gamtinos kontroliuojamos medžiagos pavadinimas, grynumo laipsnis; laikotarpis, kuriam prašoma taikyti išimtį gaminti kontroliuojamas medžiagas, bendras gamintinų kontroliuojamų medžiagų kiekis ir gamybos kiekis atskirais kalendoriniais metais;

1.7. įmonės filialų, gamybos aikštelių ir pan., kuriuose numatoma išimties tvarka gaminti kontroliuojamas medžiagas, adresai ir kiti ryšio duomenys;

1.8. būsimos gamybos poveikio aplinkai vertinimo santrauka, jei pagal galiojančius teisės aktus konkrečiam atvejui būtina atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą;

1.9. apytikris bendras kontroliuojamų medžiagų kiekis, išleidžiamas į atmosferą gaminant medžiagas; įranga ir procedūros, naudojamos mažinti kontroliuojamų medžiagų patekimą į aplinką.

2. Prašymo išimties tvarka naudoti ir (ar) tiekti rinkai HCFC, produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC arba kurių veikimas nuo jų priklauso, teikiamo pagal LAND 11 punktą, turinys:

2.1. įmonės pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

2.2. asmens, paskirto bendrauti su Aplinkos ministerija ir Komisija prašymo išimties taikymo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

2.3. Reglamento straipsnis, pagal kurį prašoma išimtis;

2.4. prašymo taikyti išimtį pavadinimas (iki dvidešimties žodžių);

2.5. laikotarpis, reikalingas įgyvendinti pakaitalus, nurodant prašomos išimties taikymo pradžią ir pabaigą, bendrą reikalingą HCFC kiekį ir nurodyto laikotarpio kiekvienų metų HCFC poreikį;

2.6. jei numatoma išimties tvarka naudoti HCFC, produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC arba kurių veikimas nuo jų priklauso skirtinguose įmonės filialuose ar gamybos aikštelėse, jų adresai ir kiti ryšio duomenys;

2.7. išsamus HCFC naudojimo aprašymas; jei HCFC, produktų ir įrangos, kuriuose yra HCFC arba kurių veikimas nuo jų priklauso, naudojimas skiriasi atskiruose įmonės filialuose ar gamybos aikštelėse, pateikiamas eksploatacinių ypatumų kiekviename filiale ar gamybos aikštelėje aprašymas (pavyzdžiui, skirtingose aikštelėse gali būti skirtingos medžiagų surinkimo iš įrangos sistemos);

2.8. apytikris suminis HCFC kiekis, išleidžiamas į atmosferą naudojant medžiagas kaip nurodoma prašyme; įranga ir procedūros, naudojamos sumažinti HCFC patekimą į aplinką; planuojamos papildomos priemonės mažinti išmetimus ir jų įgyvendinimo datą;

2.9. HCFC kiekis, anksčiau naudotas nurodytu atveju, įmonėje saugomų medžiagų kiekis;

2.10. gamintojo ar importuotojo, iš kurio numatoma pirkti HCFC, pavadinimas ir kiti ryšio duomenys;

2.11. informacija apie atliktus, atliekamus tyrimus ir bandymus, pažangą vertinant ir naudojant alternatyvias medžiagas ar procesus, veikimo, saugos, patikimumo, inžinerines ir kitas priežastis, dėl kurių prieinamos ar žinomos alternatyvos netinka; data, kada numatoma įgyvendinti alternatyvą; išimties prašymą pagrindžianti kita informacija, įskaitant socialinę-ekonominę reikšmę ir pasekmes, jei leidimas pasinaudoti išimtimi nebūtų suteiktas.

3. Prašymo išimties tvarka naudoti halonus būtiniausioms reikmėms, teikiamo pagal LAND 12 punktą, turinys:

3.1. įmonės pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

3.2. asmens, paskirto bendrauti su Aplinkos ministerija ir Komisija prašymo išimties taikymo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

3.3. Reglamento straipsnis, pagal kurį prašoma išimtis;

3.4. prašymo taikyti išimtį pavadinimas (iki dvidešimties žodžių);

3.5. laikotarpis, reikalingas įgyvendinti pakaitalus, nurodant prašomos išimties taikymo pradžią ir pabaigą, bendrą reikalingą halonų kiekį ir nurodyto laikotarpio kiekvienų metų halonų poreikį;

3.6. jei numatoma išimties tvarka naudoti halonų turinčias gaisro gesinimo sistemas ar (ir) gesintuvus skirtinguose įmonės filialuose, jų adresai ir kiti ryšio duomenys;

3.7. išsamus halonų naudojimo aprašymas; halonų kiekis sistemose, gesintuvuose; jei halonų turinčių sistemų ir gesintuvų naudojimas skiriasi atskiruose gaminiuose ar objektuose, pateikiamas eksploatacinių ypatumų kiekviename gaminyje ar objekte aprašymas;

3.8. apytikris suminis halonų kiekis, išleidžiamas į atmosferą naudojant medžiagas kaip nurodoma prašyme; įranga ir procedūros, naudojamos sumažinti halonų patekimą į aplinką, planuojamos papildomas priemonės sumažinti išmetimus ir jų įgyvendinimo datą;

3.9. halonų kiekis, anksčiau naudotas nurodytu atveju, įmonėje saugomų medžiagų kiekis;

3.10. gamintojo ar importuotojo, iš kurio, jei reikės, numatoma pirkti halonus ar gesintuvus, pavadinimas ir kiti ryšio duomenys;

3.11. informacija apie atliktus, atliekamus tyrimus ir bandymus, pažangą vertinant ir naudojant alternatyvias medžiagas ar procesus, veikimo, saugos, patikimumo, inžinerines ir kitas priežastis, dėl kurių prieinamos ar žinomos alternatyvos netinka; data, kada numatoma įgyvendinti alternatyvą, išimties prašymą pagrindžianti kita informacija, įskaitant socialinę-ekonominę reikšmę ir pasekmes, jei leidimas pasinaudoti išimtimi nebūtų suteiktas.

4. Prašymo išimties tvarka eksportuoti produktus ir įrangą, kuriuose yra HCFC, teikiamo pagal LAND 13 punktą, turinys:

4.1. įmonės eksportuotojo pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

4.2. asmens, paskirto bendrauti su Aplinkos ministerija ir Komisija prašymo išimties taikymo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

4.3. Reglamento straipsnis, pagal kurį prašoma išimtis;

4.4. prašymo taikyti išimtį pavadinimas (iki dvidešimties žodžių);

4.5. importuojanti valstybė, importuotojo įmonės pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas; asmens, paskirto bendrauti importo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

4.6. produktų ir įrangos, kuriuose yra HCFC, tipas ir pobūdis;

4.7. skaičiuojamų daiktų – vienetų skaičius, apibūdinimas ir HCFC kiekis viename

vienete;

4.8. neskaičiuojamų daiktų – visas produkto kiekis, apibūdinimas ir HCFC grynas (neto) kiekis;

4.9. eksportuotinių produktų ir įrangos galutinės paskirties šalis ar šalys;

4.10. produktuose ir įrangoje esančių HCFC rūšis (kontroliuojama medžiaga yra gryna, recirkuluota, surinkta arba regeneruota);

4.11. eksportuotinių produktų ar įrangos kombinuotosios nomenklatūros kodas; eksporto muitinės procedūra; numatomos eksporto vieta ir data; muitinė, kurioje numatoma deklaruoti prekes;

4.12. aplinkybės ar priežastys, dėl kurių būtina kreiptis dėl išimties eksportuoti produktus ar įrangą, kiti galimi sprendimai, jų įvertinimas, įskaitant ekonominį.

5. Prašymo išimties tvarka naudoti metilbromidą ekstremalioje situacijoje, teikiamo pagal LAND 21 punktą, turinys:

5.1. įmonės, kuri naudos metilbromidą ekstremalioje situacijoje, pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas;

5.2. asmens, paskirto bendrauti su Aplinkos ministerija ir Komisija išimties taikymo klausimais, ryšio duomenys (telefono ir fakso numeriai, el. pašto adresas);

5.3. Reglamento straipsnis, pagal kurį prašoma išimtis;

5.4. metilbromido naudojimo laikotarpis, nurodant prašomos išimties taikymo pradžią ir pabaigą, metilbromido poreikį;

5.5. vietos, kuriose numatoma išimties tvarka naudoti metilbromidą, adresai ir kiti duomenys;

5.6. išsamus metilbromido naudojimo aprašymas, taip pat nurodant naikintinus ligos sukėlėjus ar kenkėjus;

5.7. apytikris bendras metilbromido kiekis, išleidžiamas į atmosferą naudojant medžiagas kaip nurodoma prašyme; įranga ir procedūros, naudojamos sumažinti metilbromidą patekimą į aplinką;

5.8. gamintojo ar importuotojo, iš kurio numatoma pirkti metilbromidą, pavadinimas ir kiti ryšio duomenys.

LAND 50-2011 „Ozono sluoksnį ardančių
medžiagų tvarkymo reikalavimai“
2 priedas

**BŪTINIAUSIŲ ĮGŪDŽIŲ IR ŽINIŲ, KURIUOS PRIVALO TURĖTI LAND 50-2011
„OZONO SLUOKSNĮ ARDANČIŲ MEDŽIAGŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI“ 27
PUNKTE NURODYTI DARBUOTOJAI IR KURIE TURI BŪTI TIKRINAMI
IŠDUODANT KVALIFIKACIJOS PAŽYMĖJIMĄ, REIKALAVIMAI**

Eilės Nr.	Būtiniausios žinios ir įgūdžiai	Egzamino rūšis (T – teorinis; P – praktinis)
1.	Elementarus svarbių aplinkosaugos klausimų išmanymas (ozono sluoksnio ardančių medžiagų poveikis ozono sluoksniui, ozono sluoksnio apsaugos pagrindiniai principai ir reikalavimai, Vienos konvencija, Monrealio protokolas, ozono sluoksnio ardymo potencialas)	T
2.	Elementarus atitinkamų techninių standartų išmanymas	T
3.	Elementarus atitinkamų Reglamento (EB) Nr. 1005/2009, jo įgyvendinamųjų teisės aktų, atitinkamų nacionalinių teisės aktų išmanymas	T
4.	Geras įvairios rinkoje esančios priešgaisrinės ar gaisro gesinimo įrangos, kurioje yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų, išmanymas	T
5.	Geras vožtuvų rūšių, veikimo mechanizmų, saugaus darbo, dujų išsiskyrimo ir nuotėkio prevencijos išmanymas	T
6.	Geras saugiam darbui ir darbo praktikai reikalingos įrangos ir įrankių išmanymas	T
7.	Sugebėjimas įrengti gaisro gesinimo (priešgaisrinių) sistemų konteinerius, kuriuose pagal paskirtį turi būti ozono sluoksnį ardančių medžiagų	P
8.	Tinkamo didelio slėgio konteinerių su ozono sluoksnį ardančiomis medžiagomis perkėlimo į kitą vietą išmanymas	T
9.	Sugebėjimas analizuoti sistemų įrašus prieš tikrinant, ar nėra nuotėkio, ir pastebėti atitinkamą informaciją apie bet kuriuos nuolat kylančius klausimus ar problemines sritis, į kurias reikėtų atkreipti dėmesį	T
10.	Mokėjimas atlikti regimą ir fizinį gaisro gesinimo įrangos nuotėkio patikrinimą	P
11.	Išmanyti, kaip surinkti ozono sluoksnį ardančias medžiagas iš priešgaisrinės ar gaisro gesinimo įrangos, kurioje yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų	T
12.	Geras įvairios rinkoje esančios ozono sluoksnį ardančių medžiagų recirkuliavimo įrangos išmanymas	T
13.	Išmanyti, kaip atlikti ozono sluoksnį ardančių medžiagų recirkuliavimą	T
14.	Ozono sluoksnį ardančių medžiagų gaisro gesinimo savybių ir galimų ozono sluoksnį ardančių medžiagų alternatyvų išmanymas	T

STACIONARIOS ŠALDYMO, ORO KONDICIONAVIMO, ŠILUMOS SIURBLIŲ ĮRANGOS STANDARTINIAI NUOTĖKIO PATIKRINIMO REIKALAVIMAI

1. Šiame priede nustatyti standartiniai nuotėkio patikrinimo reikalavimai eksploatuojamai ir laikinai neeksploatuojamai stacionariai šaldymo, oro kondicionavimo, šilumos siurblių įrangai, kuriose yra 3 kg arba daugiau kontroliuojamų medžiagų šaldymo skysčio ar dujų (toliau – Šaltnešis).

2. Prieš atliekant nuotėkio patikrinimą, tikrinami įrašai apie anksčiau nustatytus kontroliuojamų medžiagų nuotėkio atvejus ir jų priežastis. Ypač daug dėmesio skiriama informacijai apie pasikartojančias problemas arba problemų keliančias įrangos dalis.

3. Reguliariai tikrinamos šaldymo, oro kondicionavimo šilumos siurblių įrangos, dalys:

3.1. jungtys;

3.2. vožtuvai, įskaitant kotus;

3.3. sandarinimo detalės, įskaitant pakeičiamų sausintuvų ir filtrų sandarinimo detales;

3.4. dalys, kurias veikia vibracija;

3.5. jungtys su apsauginiais arba valdymo įtaisais.

4. Atliekant šaldymo, oro kondicionavimo įrangos, šilumos siurblių patikrinimą dėl nuotėkio, taikomas tiesioginis arba netiesioginis matavimo metodas. Sprendimą dėl taikytino matavimo metodo turėtų priimti kvalifikuoti darbuotojai, kurių kvalifikacija atitinka LAND 26 punkto reikalavimus, turintys reikiamos patirties, kad kiekvienu konkrečiu atveju galėtų nustatyti tinkamiausią matavimo metodą:

4.1. tiesioginiai matavimo metodai gali būti taikomi visais atvejais. Taikant tiesioginius matavimo metodus, kontroliuojamų medžiagų nuotėkis iš įrangos nustatomas nuotėkio aptikimo prietaisais. Tiesioginiai matavimo metodai turi būti taikomi, kai reikia nustatyti tikslią nuotėkio vietą;

4.2. taikant netiesioginius matavimo metodus, nustatomi sistemos veikimo sutrikimai ir analizuojami atitinkami parametrai. Netiesioginiai matavimo metodai taikomi tik tuo atveju, jei, remiantis tikrintinos įrangos žurnalo (paso) įrašais, nurodytais LAND 30.4 ir šio priedo 6 punktuose, gaunama patikima informacija apie įrangoje esantį kontroliuojamų medžiagų kiekį ir nuotėkio galimybę. Netiesioginiai matavimo metodai turėtų būti taikomi, kai nuotėkis atsiranda labai pamažu ir kai įranga pastatyta patalpoje, kuri gerai vėdinama, ir todėl ore sunku aptikti iš sistemos nutėkėjusias kontroliuojamų medžiagų dujas;

4.3. tiesioginiai matavimo metodai:

4.3.1. dujų nuotėkiui nustatyti kvalifikuoti darbuotojai taiko vieną arba kelis tiesioginius matavimo metodus:

4.3.1.1. Šaltnešio cirkuliavimo sistemos ir įrangos dalių, iš kurių gali nutekėti dujos, tikrinimas dujų nuotėkiui nustatyti skirtais prietaisais, pritaikytais sistemoje naudojamam Šaltnešiui;

4.3.1.2. ultravioletinei šviesai jautrus aptikimo skysčio arba atitinkamos dažomosios medžiagos įvedimas į Šaltnešio cirkuliavimo sistemą. Ultravioletinei šviesai jautrus aptikimo skystis arba atitinkama dažomoji medžiaga gali būti įvesti į Šaltnešio cirkuliavimo sistemą tik jei įrangos gamintojas yra patvirtinęs šių nuotėkio aptikimo metodų techninį tinkamumą;

4.3.1.3. patentuoti putojantys tirpalai arba muilo tirpalai;

4.3.2. siekiant užtikrinti tinkamą šio priedo 4.3.1 punkte nurodytų dujų nuotėkiui aptikti skirtų prietaisų veikimą, jų patikra atliekama kas 12 mėnesių. Dujų nuotėkiui aptikti skirtų nešiojamųjų prietaisų jautrumas yra ne mažesnis kaip 5 g per metus;

4.3.3. jeigu taikant šio priedo 4.3.1 punkte nurodytus metodus nuotėkis neaptinkamas ir nėra jokių požymių, kad šio priedo 3 punkte nurodytose įrangos dalyse atsirado nuotėkis,

tačiau kvalifikuoti darbuotojai mano, kad dujos vis dėlto nutekėjo, jie patikrina kitas įrangos dalis;

4.3.4. prieš atliekant nuotėkiui patikrinti skirtą slėgio bandymą, kai naudojamas bedeguonis azotas arba kitos slėgio bandymui tinkančios dujos, kontroliuojamos medžiagos iš visos sistemos išsiurbiamos;

4.4. netiesioginiai matavimo metodai:

4.4.1. nuotėkiui nustatyti kvalifikuoti darbuotojai atlieka vizualų ir rankinį įrangos patikrinimą ir analizuoja vieną arba kelis išvardytus parametrus:

4.4.1.1. slėgį;

4.4.1.2. temperatūrą;

4.4.1.3. kompresoriaus srovę;

4.4.1.4. skysčio kiekį;

4.4.1.5. pripildymo tūrį;

4.4.2. jeigu kyla įtarimas, kad Šaltnešis nutekėjo, šis nuotėkis patikrinamas taikant šio priedo 4.3 punkte nurodytą tiesioginį metodą;

4.4.3. įtarti nuotėkį galima vienu arba keliais atvejais:

4.4.3.1. stacionari nuotėkio aptikimo sistema rodo nuotėkį;

4.4.3.2. įranga skleidžia neįprastus garsus, vibruoja, joje susidaro ledas arba įranga nepakankamai šaldo;

4.4.3.3. galimose nuotėkio vietose atsiranda korozijos, alyvos nuotėkio požymių arba įrangos dalių ar medžiagos pažeidimų;

4.4.3.4. yra Šaltnešio nutekėjimo požymių, kurie pastebimi naudojant stebėjimo langelius, lygio rodytuvus arba kitas vizualines kontrolės priemones;

4.4.3.5. yra apsauginių jungiklių, slėgio jungiklių, matuoklių ir jutiklių jungčių pažeidimo požymių;

4.4.3.6. analizuojami parametrai (taip pat realiu laiku veikiančių elektroninių sistemų rodmėnys) rodo nukrypimą nuo įprastų eksploataavimo sąlygų;

4.4.3.7. kiti Šaltnešio nuotėkio požymiai.

5. Nuotėkio šalinimas:

5.1. operatorius užtikrina, kad remontą atliks darbuotojai, turintys tokie veiksmai vykdyti reikalingą kvalifikaciją pagal LAND 26 punktą. Jei būtina, prieš remontą Šaltnešis utilizuojamas (išsiurbiamas arba surenkamas);

5.2. operatorius užtikrina, kad prireikus būtų atliktas nuotėkio patikrinimas naudojant bedeguonį azotą arba kitas slėgio bandymui tinkamas sausas dujas, o pasibaigus bandymui šios dujos bus pašalintos iš Šaltnešio cirkuliavimo sistemos, ji bus iš naujo pripildyta Šaltnešiu ir atliktas nuotėkio patikrinimas.

Jei būtina, prieš slėgio bandymą naudojant bedeguonį azotą arba kitas slėgio bandymui tinkamas dujas, kontroliuojamų medžiagų Šaltnešis surenkamas iš visos įrangos;

5.3. pagal galimybes turėtų būti nustatyta nuotėkio priežastis, siekiant išvengti pakartotinio nuotėkio.

6. Nustatyta nuotėkio priežastis, atlikto patikrinimo data ir rezultatai, kita svarbi informacija, apibūdinanti patikrintą ir prireikus suremontuotą įrangą, nurodoma įrangos žurnale (pase).

7. Tolesnis patikrinimas. Atlikdami patikrinimą, nurodytą Reglamento 23 straipsnio 2 dalyje, kvalifikuoti darbuotojai daugiausia dėmesio skiria vietoms, kuriose nuotėkis buvo nustatytas ir pašalintas, taip pat greta esančioms vietoms, jei atliekant remontą taikytas spaudimas.